

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wstęp do pradziejów powszechnych - wykład, PG_00200153						
Kierunek studiów	Archeologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Andrzej Kasprzak				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		18.0	50
Cel przedmiotu	Wstępne zapoznanie studenta ze schematem pradziejów w wymiarze ogólnoeuropejskim i dla terenów ziem Polski.						
Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu		Sposób weryfikacji i oceny efektu		
	[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie		Potrafi samodzielnie planować i realizować własną naukę pradziejów pod kątem wyboru przyszłych zainteresowań/specjalizacji badawczej na kierunku archeologia.		[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny		
	[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści		Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy z zakresu pradziejów ziem polskich i Europy. Jest w stanie zweryfikować nowo nabytą wiedzę z tego zakresu.		[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny		
	[ARCHL3_W05] Zna główne zagadnienia prehistorii Europy w ujęciu porównawczym		Zna prehistorię porównawczą Europy i Polski. Rozumie różnice pomiędzy poszczególnymi epokami.		[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny		
	[ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz podstawowe ujęcia teoretyczne służące wyjaśnianiu zależności między nimi. Posiada tym samym podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych		Zna i rozumie ogólny schemat podziału pradziejów i podstawowe charakterystyki poszczególnych jednostek (epoki, kultury - zasięg, datowanie, wyznaczniki).		[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny		

<p>Treści przedmiotu</p>	<p>Problematyka wykładu</p> <p>Zarys pradziejów Świata, Europy i Polski: antropogeneza i początki kultury człowieka, zmiany gospodarcze i społeczne, wpływ czynników środowiskowych na dynamikę zmian, zapoznanie studentów z podstawowymi kategoriami zabytków przewodnich dla poszczególnych okresów pradziejów</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie 2. Chronologia, podział na epoki 3. Antropogeneza 4. Paleolit dolny, środkowy i górny 5. Paleolit schyłkowy i mezolit 6. Neolit Bliski Wschód, neolityzacja Europy 7. Neolit c.d. i eneolit 8. Wczesna epoka brązu 9. Późna epoka brązu i okres halsztacki 10. Okres lateński 11. Źródła pisane dla okresu przedrzymskiego i okresu rzymskiego 12. Kultury młodszego okresu przedrzymskiego 13. Okres rzymski na Pomorzu 14. Okres rzymski w Polsce środkowej i południowej 15. Okres wędrówek ludów i początek wczesnego średniowiecza 								
<p>Wymagania wstępne i dodatkowe</p>	<p>Podstawowe wiadomości z geografii i historii (najdawniejsze dzieje człowieka i historia starożytna).</p>								
<p>Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Sposób oceniania (składowe)</th> <th>Próg zaliczeniowy</th> <th>Składowa oceny końcowej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>egzamin (normy zaliczenia zgodne z Regulaminem Studiów UG)</td> <td>51.0%</td> <td>100.0%</td> </tr> </tbody> </table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	egzamin (normy zaliczenia zgodne z Regulaminem Studiów UG)	51.0%	100.0%		
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej							
egzamin (normy zaliczenia zgodne z Regulaminem Studiów UG)	51.0%	100.0%							

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Kaczanowski P., Kozłowski J. K. Najdawniejsze dzieje ziem polskich, Wielka historia Polski, t. 1, 1998, Kraków.</p> <p>Kozłowski J.K. (red.) Prehistoria, Encyklopedia historyczna świata, t. 1, 1999, Kraków.</p> <p>Kozłowski J.K. (red.) Wielka Historia Świata. Świat przed "rewolucją" neolityczną, 2004, Kraków.</p> <p>Urbańczyk P. (red.) The Past Societies 1-5. Polish lands from the first evidence of human presence to the Early Middle Ages, 2017, Warszawa.</p> <p>J. Wielowiejski (red.), Prahistoria Ziem Polskich. Tom V: Późny okres lateński i okres rzymski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1981.</p>
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Ciesielska A., Społeczeństwa Europy pradziejowej. Podręcznik dla studentów archeologii i historii, 2011, Poznań.</p> <p>Ostoja-Zagórski J., Najstarsze dzieje ziem polskich, 2005, Bydgoszcz.</p> <p>Rozmus D. Powrót do Laetoli. Z rozważań nad początkami człowieka i prawa, 2020, Kraków.</p> <p>R. Wołągiewicz, <i>Kultura wielbarska problemy interpretacji etnicznej</i>, [w:] T. Malinowski (red.), Problemy kultury wielbarskiej, Słupsk, s. 79-106.</p> <p>H. Machajewski, <i>Pomorze Środkowe w okresie rzymskim i we wczesnej fazie okresu wędrówek ludów</i>, [w:] W. Nowakowski et al. (red.), <i>Goci i ich sąsiedzi na Pomorzu. Materiały z konferencji Goci na Pomorzu Środkowym, Koszalin 2829 października 2005</i>, Koszalińskie Zeszyty Muzealne, Seria A: Studia Archaeologica Pomeranica, B. II, Koszalin 2006, 3563.</p> <p>M. Mączyńska, Światło z popiołu. Wędrówki ludów w Europie w IV i V wieku, Warszawa 2013.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>Epoki geologiczne (neogen: miocen, pliocen; czwartorzęd: plejstocen, holocen) i ich datowanie</p> <p>Epoki archeologiczne (kamienia: paleolit, mezolit, neolit; brązu, żelaza) i ich datowanie</p> <p>Początki neolitu naddunajskiego / kultura ceramiki wstęgowej rytej (zasięg, datowanie, główne stanowiska w Polsce, rodzaje osad, podstawowe wytwory, formy i zdobienie ceramiki, główne cechy gospodarki)</p> <p>Kultury archeologiczne na Pomorzu w młodszym okresie przedrzymskim i okresie wpływów rzymskich cechy charakterystyczne (zasięg, obrządek pogrzebowy, chronologia, kultura materialna)</p> <p>Antyczne źródła pisane dotyczące terenów obecnych ziem polskich (Tacyt, Ptolemeusz, Jordanes)</p>	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.